

УДК 631.1

Бодак Г.І., аспірант ©*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
ім. С.З.Гжицького***СУТЬ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ
ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Стаття присвячена вирішенню теоретичних та практичних питань в подоланні кризового стану аграрних підприємств та їх відродження шляхом обґрунтування організаційно- економічного механізму.

Ключові слова: *сільське господарство, організаційно-економічний механізм, сільськогосподарські підприємства, агропромислове виробництво.*

Вступ. Однією з гострих проблем перехідного періоду економіки України є вдосконалення організаційно-економічного механізму функціонування підприємств, який дозволить господарським суб'єктам зберігати і зміцнювати стійке положення, а також збалансовано розвиватися.

Постановка проблеми. Ринкова економіка зумовлює необхідність переорієнтації підприємств на діяльність у сучасних умовах. Це, насамперед, вивчення ринкової кон'юнктури, систематичне удосконалення організаційно-технічного рівня підприємств, забезпечення високого ступеня соціального розвитку. Діяльність жодної виробничої системи неможлива без механізму господарювання.

Аналіз останніх досліджень. Щодо визначення сутності господарського механізму в Україні присвячені наукові праці таких економістів: Лузана Ю.Я., Лисенка О.Ю., Курило О.В., Підгорецького Д.О., Прейгера Д.В., Москаленка В.П., Шипунова О.В., І.Лукінова та ін.

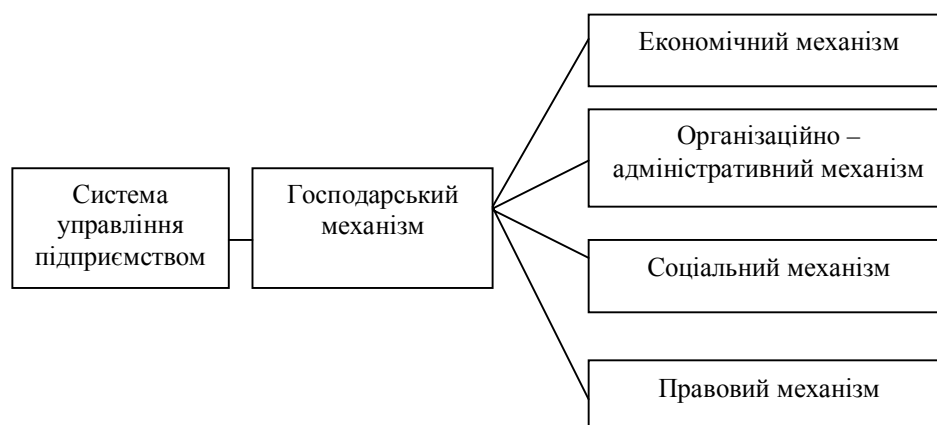
Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах економічними передумовами стійкого розвитку підприємства є прибутковість і рентабельність виробництва, раціональне функціонування організаційно-економічного механізму управління та його складових.

Організаційно-економічний механізм є способом забезпечення реалізації вимог об'єктивних законів у процесі суб'єктивної людської діяльності. Він задає правила економічної гри, орієнтуючи діяльність і поведінку господарюючих суб'єктів у напрямі реалізації визначених цілей. Очевидно, що організаційно-економічний механізм значно ширший за сферу дії економічних законів та конкретних форм їх прояву, оскільки охоплює, крім базисних, і надбудовні відносини - політичні, ідеологічні, морально-етичні, правові й інші, що активно впливають на базис. Москаленко В.П. та Шипунова О.В. запропонували

© Науковий керівник – д.е.к., професор Шульський М.Г.
Бодак Г.І., 2012

структуру господарського механізму розглядати як сукупність механізмів, в основі яких лежать певні методи управління (рис. 1).

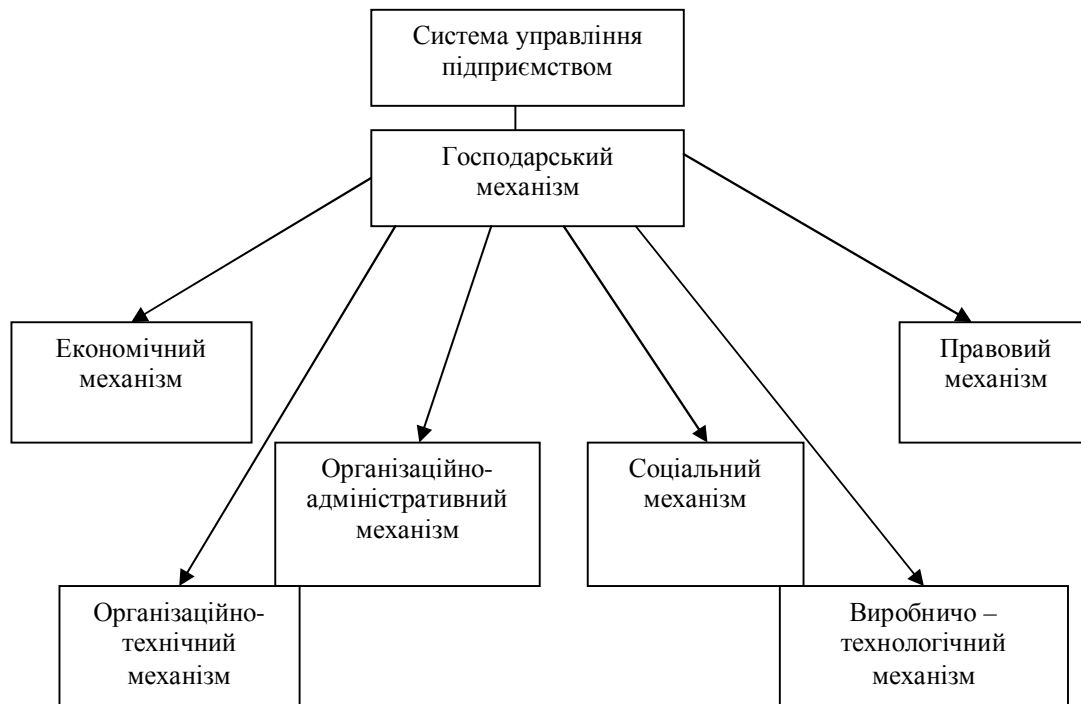
Рис. 1. Структура господарського механізму

При цьому авторами найбільше значення для забезпечення ефективного господарювання надається економічному аспекту. Дотримуючись цієї концепції, автори також вважають, що економічний механізм слід виділити як основну ланку в складі господарського механізму підприємства [6].

У результаті проведених авторами досліджень можна припустити, що організаційно-економічний механізм є підмеханізмом економічного механізму, який, у свою чергу, є складовою господарського механізму підприємства в цілому. Господарський механізм – система економічних, організаційних, правових та інших форм, методів та інструментів управління, які застосовуються для здійснення соціально-економічної (господарської) діяльності підприємств. Отже, поняття "господарський механізм" є більш ширшим за "організаційно-економічний механізм".

Господарський механізм сільськогосподарських підприємств повинен забезпечити розвиток для розв'язання ключових взаємозв'язаних завдань: продовольче забезпечення і продовольча незалежність держави; розвиток сільських територій та спрямування аграрного потенціалу на задоволення потреб населення; інтегрування України у світовий продовольчий ринок з розширенням участі у розв'язанні проблем світового продовольчого забезпечення.

Щоби досягти прогресивних результатів сільськогосподарських підприємств та закріплення конкурентоспроможної позиції на ринку пропонуємо удосконалити структуру господарського механізму, включивши ще два підмеханізми господарського механізму: організаційно-технічний механізм та виробничо-технологічний механізм.

Рис. 2. Структура господарського механізму

Організаційно – технічний механізм відповідає за готовність техніки, технічних механізмів, устаткування та інших засобів праці, кількість, ефективність використання, а також за його оптимальне організування для задоволення потреб виробничого характеру.

Виробничо-технологічний механізм характеризує сукупність методів обробки, виготовлення, властивостей, форми предметів праці та зміни стану, які здійснюються в процесі виробництва матеріальних благ (матеріалів, сировини, напівфабрикатів тощо).

Для ефективної діяльності підприємства пропонуємо розглянути декілька ключових завдань:

1. Організація розвитку аграрного підприємства є системою, що виконує багато функцій. Щоб система організації соціально-економічного розвитку сільськогосподарських підприємств давала бажані результати, необхідно, щоб кожна її складова працювала з максимальною можливістю для досягнення загальних цілей усієї системи. Всі складові системи є дуже важливими.

2. Організація розвитку сільськогосподарського підприємства повинна бути цілеспрямованим процесом. Кожне підприємство повинно поставити перед собою завдання і йти до своєї мети.

3. Основною метою функціонування сільськогосподарського підприємства є одержання прибутку та постійне його зростання.

4. Важливою методологічною основою соціально-економічного розвитку сільськогосподарських підприємств є задоволення потреб споживачів. Адже господарська діяльність підприємства здійснюється не лише для самої діяльності, а для нагальних потреб споживачів. Саме їм підприємство реалізовує продукти своєї діяльності.

Висновки. Підприємствам слід максимально активно працювати, аби не опинитись у ситуації, що принесе збитки. Організація розвитку сільськогосподарського підприємства повинна будуватися на інноваційній основі. Кожному підприємству необхідно у свою діяльність ввести новизну, щоби бути конкурентоспроможним на ринку і досягати бажаних результатів.

Література

1. Лузан Ю.Я. Організаційно-економічний механізм стратегічного розвитку підприємства: Монографія. – Х.: Вид. ХДЕУ, 2011. – 364 с.
2. Основи теорії організації. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1998.-376с.
3. Організаційно-економічний механізм управління підприємством Ю. Лисенко, Курило О.В.// Економіка України. – 2007. - № 1. – С.86-87.
4. Підгорецький Д.О. Методологічні та методичні питання створення концепції розвитку сільського господарства // ЕУ. - 2004. -№1. - С. 50-54.
5. Прейгер Д. Сільське господарство України. // ЕУ. 2008р. -№12. - С. 48-52.
6. Москаленко В.П. та Шипунова О.В. Проблеми відродження господаря на землі. //ЕУ. – 2004р.

Summary

Bodak H.I.

ESSENCE ORGANIZATIONAL - ECONOMIC MECHANISM OF FUNCTIONING AGRICULTURAL ENTERPRISES

Article is devoted to solving theoretical and practical issues in dealing with crisis in agricultural enterprises and their revival by the rationale of organizational-economic mechanism.

Key words: *agriculture, organizational and economic mechanism, farms, agricultural production.*

Рецензент – к. е. н., доцент Поперечний С.І.